

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ИВАН ВАЗОВ”
СЕЛО КОСТИНО, ОБЩИНА КЪРДЖАЛИ**

Утвърждавам:

Директор:.....

/Стоил Янев/

***Програма за превенция на ранното
напускане на училище
за учебната 2020/2021***

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020”. Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, съобразена е с препоръките, направени по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА
- СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА / 2013 – 2020 г./
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА / 2014 – 2020г. /
- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

- ПМС 100/21.05.2020 г./ Обн. ДВ. бр.48 от 26 Май 2020г./ ЗА СЪЗДАВАНЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА И УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Програмата е изработена с активното участие на педагози и родители и кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.
- При изработване на програмата бяха взети предвид и изводите в Заключения на Съвета на Европа относно ролята на културата в борбата с бедността и социалното изключване (2010/С 324/03) и Заключения на Съвета от 18 ноември 2010 година относно ролята на спорта като източник и двигател за активно социално приобщаване.
- Приемаме, че достъпът, участието и възпитанието в областта на културата и спорта могат да играят важна роля в борбата с бедността и социалното изключване, за насърчаване на по-широко социално приобщаване като благоприятстват личностното развитие.
- Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсирание на

отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013–2020).

Програмата се основава на Мисията на ОУ „Иван Вазов” – с. Костино:

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;
- чрез иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение:
- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;
- да развиват творческите си заложби и способности;
- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;
- училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение.
- целодневна организация на учебния процес, приоритети, дефинирани в Стратегията за развитие на училището, Годишен план на училището и Плана за квалификация на педагогическите кадри. Подобряване на МТБ, включване на учениците в извънкласни форми и проекти.

Разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;

- Съчетаване на класноурочни, извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- Висококвалифицирани и мотивирани учители, работещи като екип от отговорни и развиващи се личности, проявяващи толерантност, загриженост и зачитане на човешкото достойнство;
- Работа с талантливидеца;
- Работа с деца в неравностойно социално положение;
- Работа с деца със специални образователни потребности;
- Работа с деца с различна етническа принадлежност;
- Уютна и функционална образователна среда.

Фактори налагащи изработването на настоящата програма

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите
- Липса на ефективни санкции за родителите
- Нисък жизнен стандарт на част от населението
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца
- Негативно влияние на приятелската среда, на „улицата”
- Липса на подкрепяща среда извън училището
- Миграционни процеси, честа смяна на местоживеенето
- Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата

родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Кои са причините за ранно напускане на училище и кои са правилните стратегии и мерки, за да се предотврати?

1. Основни причини за преждевременното напускане на училище

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко категории:

А./ Икономически - безработицата, ниските доходи и бедността поставят много деца в затруднени условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. Много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до прекъсване на присъствието в училище или до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б./ Социални – родителска незаинтересованост, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, ранни бракове и др.

В./ Образователни - езикова бариера, недоброто владение на български език на децата от ромски произход, трудности в усвояването на учебното съдържание, навици на учене, липса на мотивация, лоша дисциплина и др.

Г./ Етнокултурни – отсъствие на познавателна мотивация сред децата от ромската общност, отсъствие на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище на деца от тази общност, дефицит на комуникативна компетентност сред такива деца и др.

Д./ Институционални – недостатъчно координиран подход между различните служби на местно и общинско ниво и др.

Е./ Свързани със здравния статус – недостатъчна подготовка за приобщаване на децата със специални образователни потребности.

Предлагане на качествено образование и повишаване мотивацията на учениците за учене с цел въздействие върху намаляване на отсъствията и превръщане на училището в желана територия, поставя пред педагогическата колегия изискване за повишаване квалификацията на учителите.

Училището прилага и други мерки за превенция на ранното напускане на системата, като сред тях са:

- ✓ Извънкласни дейности и извънучилищни дейности;
- ✓ Организация на обучението в ЦОУД.
- ✓ Осигуряване на безплатна закуска за учениците от I-IV клас.
- ✓ Провеждане на ефективни консултации по учебните предмети.
- ✓ Системни разговори с родители и ученици.
- ✓ Провеждане на училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност.
- ✓ Отбелязване на различни празници.

Цели на програмата:

Обща цел – Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище

Подцели:

- Изграждане на мотивация за посещаване на училище и участие в живота на училищната общност - индикатор за постигане – неизвинени и извинени отсъствия (намаляване)
- Създаване на положителни нагласи към учебния процес - индикатор за постигане успеха на застрашените ученици

Задачи и дейности за изпълнението им.

- Изработване ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца. Регистърът се води от комисията по УКПППУ по информация, подадена от класните ръководители.
- Включване в плана на училището на дейности за превенция на отпадане и работа с деца в риск.
- Проучване чрез анкети и др. методи на желанията за участие на учениците в извънкласни дейности.
- Сформиране на нови групи по извънкласни дейности в зависимост от желанията.
- Разглеждане в ЧК на теми свързани :
 - с превенция на насилието;
 - с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици;
 - опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище;
 - теми свързани с гражданското образование /здравно образование и възпитание/.
- Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището;
- Повишаване на социалните умения на ученическия парламент и ученическите класни съвети за подкрепа на съученици в риск- организиране на тренинги.
- Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема
- Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина. Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, сътрудничество с отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая
- Създаване на годишен училищен календар за извънкласни дейности и

изяви / включени към Годишния план на училището/.

В календара се включват училищни конкурси и състезания, чествания, празници, ден на таланта и др. Мотивиране на застрашените от отпадане ученици да се включват в зависимост от възможностите и подготовката си.

➤ Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна работа по превенция на отпадането.

Изпълнението на програмата ще допринесе за реализиране на целите в изпълнение на Стратегията на ЕС- Европа 2020г. и мерките, включени в Националната програма за реформи 2013 – 2020 г., както и постигане на националната ни цел до 2020 г.: „намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система”.

Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище.

- Квалификация на педагогическите специалисти, насочени към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.
- Диагностирането на отношението на учениците към ученето е важна функция на учителите по различните учебни предмети и на класния ръководител от гледна точка на преодоляването на неуспеха на учениците по един или няколко учебни предмета и подпомагането на тяхното пълноценно развитие в рамките на общообразователната подготовка и класа, в който учат.
- Развитие на училищната общност – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.
- Стремех за идентифициране ранните индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината и взаимоотношенията в клас.
- При дейността на учителите се стремим да повишим съобразяването с т.нар. социална дидактическа и индивидуална норма при оценяването на знанията и уменията на учениците.

МЕРКИ ЗА ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ

Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици включва:

- Създаване и дейност на екипи (за обхват) за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната с/ма на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от

мерки обхващане и включване в образователната с/ма и предотвратяване на ранното отпадане на деца в риск;

□ Прилагане на процедура за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата и учениците, както и подобряване на координацията 5 при налагане на санкции спрямо родителите, настойниците / попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, при неизпълнение на Закона за закрила на детето и ЗПУО;

□ Организиране на регулярен обмен на информация м/у ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето и ЗПУО на родители, чиито деца в ЗПУВ не посещават училище;

└ Взаимодействие на институциите за проследяване на пътуване и миграция на упражняваното на правото на децата на задължително образование;

□ Обмен на информация и контрол по издадените здравни бележки за извиняване на отсъствия по уважителни бележки на децата и учениците;

□ Други дейности за обхващане и включване в образователната система и за предотвратяване на ранното отпадане на децата и учениците от образователната система.

Директорът на училището:

□ Възлага на педагогически специалисти и на друг педагогически персонал от училището включването в екипите за обхват и осигуряват участието на включените лица;

□ Съдейства технически, административно и организационно на екипа за обхват;

□ При установена нужда чрез ИСРМ прави писмено предложение по образец до съответната дирекция „Социално подпомагане” за предоставяне на помощ в натура за дете или ученик, като предлагат вида на помощта съобразно идентифицираните потребности на детето/ученика.

□ Ежемесечно, до 15 – то число подава чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа или за повече от 3 дни за дете, посещаващо група за задължително предучилищно образование, по неуважителни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл.347 от ЗПУО;

└ Организира и контролира изпълнението на дейностите по Механизма на ниво училище и предоставя съответната информация към ИСРМ;

└ Създава организация за превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище и въвежда получената информация в ИСРМ в съответствие с указания на министъра на образованието и науката;

┐ Участва активно в обмена на информация м/у институциите чрез ИСРМ за установяване и актуализиране на статуса на всяко дете и ученик

Дейности за реализиране на целите и приоритетите:

<i>№</i>	<i>Дейност по</i>	<i>Срок</i>	<i>Отговорник</i>
1.	Изпълнение на плана за 2018-2020 г. по Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)		
1.1.	Актуализиране на училищната програма за превенция на ранното напускане на училище, съгласно чл. 263, ал. 1, т. 8 от ЗПУО в съответствие с ПМС № 100/2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст	Септември – октомври 2020 г.	Директор
1.2.	Поддържане на регистър на учениците, застрашени от отпадане, на ниво училище	През учебната 2020/2021 година	Директор
1.3.	Прилагане на училищни механизми за контрол върху броя на отсъствията на учениците чрез ежедневни, ежеседмични и ежемесечни проверки и предоставяне на информация до 10-то число на следващия месец	През учебната 2020/2021 година	Директор
1.4.	Повишаване на обхвата на учениците, включени в целодневна организация на учебния ден в начален етап.	През учебната 2020/2021 година	Директор

1.5.	Повишаване на интереса на децата и учениците към работата в екип чрез участие в разнообразни кампании за отбелязване на значими дати	През учебната 2020/2021 година	Учители
4.	Изпълнение на плана за действие (2015 – 2020) по Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015 – 2020)		
4.1.	Провеждане на вътрешни квалификационни форми в училище за разширяване компетентностите на учителите при прилагане на подходящи образователни технологии за деца и ученици от различни етноси.	През учебната 2020/2021 г.	Директор, учители
4.2.	Включване в годишния план за дейността на училището на традиционен празничен календар с изяви на деца и ученици от различните етнически групи.	През учебната 2020/2021 г.	Директор, учители
4.3.	Прилагане на програма за интеркултурно образование в училища и детски градини съгласно изискванията на Наредба № 13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Час на класа.	През учебната 2020/2021 г.	Директор, учители
5	Изпълнение на плана за действие за периода 2018-2019 година по Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)		
5.1.	Организиране и провеждане на литературни четения с включване на родители, изявени личности, учители, читалищни дейци.	През учебната 2020/2021 г.	Директор, учители
5.2.	Провеждане на родителски срещи за разясняване на взаимните ползи от образователната интеграция на децата от етническите малцинства и за значимостта на функционалната грамотност.	През учебната 2020/2021 г.	Директор, учители
5.3.	Допълнително обучение по български език на децата и учениците в часовете за консултации, за допълнителна работа с изоставащи ученици по оперативни и	През учебната 2020/2021 г.	Директор, учители

	национални програми.		
--	----------------------	--	--

I. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО			
1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1.1. Разработване и изпълнение на политики в училището			
1.1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците /ежемесечни справки, писма/	Директор	2020/2021г.	Бр. отсъствия Бр. преместени ученици
1.1.1.2. Инициранена информационна кампания за намаляване на риска от преждевременно напускане на училище чрез изработване на табла и брошури	Учители	2020/2021г.	Брой табла Брой брошури
1.1.1.3. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители по чл.....от ППЗНП-анализи оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици - ученици със слаб успех, лоша дисциплина, отсъствия, набелязани мерки от кл.р- ли	Директор	2020/2021г.	Брой извършени проверки Брой проверени обекти
1.1.1.4. Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	Директор Учители	2020/2021г.	Брой НП Брой проекти

1.2. Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
2.1.1. Включване на родителската общност повишаване на активността ѝ и сътрудничество с уч.ръководство	Директор учители	2020/2021	Брой инициативи
2.1.2. Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директор Класни ръководители	2020/2021	Брой срещи
2.1.3. Сътрудничество с различни организации - МКБППМН, ДПС, съветник Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”, ЦОП	Директор учители	2020/2021	Брой срещи